

Следователят, разпитвал екозащитниците на Русе при Тато, днес е голям шеф в МВР, но под друго име

Преди пъти идваша за полковник Маринов, сега се казва Цвятко Цветков и заема поста главен секретар на министерството

Писателят Георги Мишев е роден преди 60 години в ловешкото село Йоглав. Читателите го познават от публицистичните и детските му книги, фейлетоните и сценарите за филмите „Момчето си отива“, „Преброяване на дивите зайци“, „Селянинът с колелото“ и др. Сега е редактор на сп. „Детска радост“ и отглежда 4-годишния си внук Георги на вилата си в Панчарево. С нашия град го свързва участието в Комитета за защита на Русе.

– Как се опитвахте да поможете на русенци!

– Два-три пъти идвах в Русе с писателски групи и попаднахме точно на обгаванията. Още помня разядените от киселината пещари на кея. Бях решил да напиша публицистичен материал, започнах да събирам документи, отидох и при русенските партийни ръководители, а те ми викат: „Шшшт, по този въпрос не може да се пише! Другарят Живков се е разбрал с другаря Чаушеску, ще се оправят работите!“ Минава година, минават две, никой нищо не оправя. Накрая през 1987 г. поисках среща с министър-председателя Георги Атанасов. Минават десет-двадесет дни, той не ме приема. Написах му писмо с безуиското изречение: „За един писател е много важно дали ще го приеме министър-председателят или няма да го приеме, което е също така важно“. Пуснах го сутринта, а в 17 ч. ми звънят по телефона: „Другарят Атанасов Ви чака!“ А с него се познаваме от университетата и оттогава сме на „адаш“. Посреща ме той и ме пита: „Адаш, по какъв въпрос?“, „За Русе“ – отвърщам аз, а той пуска една искрена въздишка, „А-а-а, не мога нищо да направя! Тоя въпрос е много над нас!“ По тоя въпрос не се пишело, шото шели сме били да се скараме с братския румънски народ. Така ми обясни. Накрая каза: „Ще опитам да поговоря с Първия човек, аз ще ти се обади лично“. Така и не се

обади. Умряла работа, аз разбрах, че нищо не може да се направи. А после през 1988 г. направихме и комитет за Русе. А после ме викаха на разпит при полковник Маринов. И след срещата ми веднага ме изключиха от партията. Завчера обаче гледам главен секретар на Министерството на вътрешните работи направил същия този, който викат следствието за русенски комитет! Тогава той се представяше за другаря Маринов, този същият, днешният господин Цвятко Цветков. Ето как бившите от Държавна сигурност днес пак ръководят министерствата.

– Останаха ли днес личности, които продължават да смятате за опозиционери?

– Не, няма такива. Аз съм разочарован от тях още в ония първи дни на Кръглата маса. Бях потресен от начина, по който нашите хора разсъждаваха тогава. Аз, Марко Ганчев, Вили Цанков и някои други бяхме много против тази група на 39-те. Каква беше тази пълна безсмислица – депутати, които имаха трибуна и права за въздействие, напускат Народното събрание и излизат в градинката да правят евтими номера! Това беше една група екстремисти, които доведоха до това положение и СДС. Това бяха егоцентристи, които не можаха да преценят, че действията им служеха на комунистите. И като че ли те вършеха работа на платени провокатори. От десет души един

да е бил агент, но пък другите деветима вършеха същото предателство! Това беше за мен най-потресаващото. Та нали тъкмо ние измислихме това Велико народно събрание, което да направи конституцията? Та може ли днес да се създаде тя с това болшинство? Абсурд! Ние тогава използвахме тъкмо рухването на стените, уплахата на бившите управници. И защо тези 39 души тръгнаха точно срещу конституцията, която, ако бяха останали в Парламента, можеше да усъвършенстват. Спечелиха си Херостратова слава. Берекет версия от такава популярност.

Другата грешка беше, че тръгнахме на конфронтация с една силна държавна машина, след като сме слаби ние, трябваше да влезем в тая машина. Трябваше да има наши представители в Лукановото правителство и всички следващи правителства трябваше да бъдат коалиционни. За да има самоконтрол вътре в самото правителство. А ние останахме Луканов за осем-девет месеца да изнесе всичко, което можеше. Защо? Защото нашите тогава заеха една глупава идейна болшевишка поза!

– Посмяхте ли да го кажете това на своите съмишленици още тогава?

– Когато му казах на Стефан Говор, той ми вика: „Ти ми говориш като комунист!“ Йордан Василев пък викаше: „Аз с комунисти не сядам в една зала!“ Ето това бяха тъпанарските им отговори. И тогава всъщност започнаха и конфликтите. Абе, чакайте, бе, първо ние сме слаби. Нямаме още дори елементарна подкрепа от народа, който долу си беше объркан, ошаван и не знаеше кой са тия? Абе, влез в правителството, нищо обидно няма в това,

жертвай се, контролирай ги там, като не можеш да вземеш насила властта. Константин Гълъбов в една своя студия за Нюйския договор пише така: „Ние искаме всичко, а не получихме нищо. Ако бяхме искали по-малко, щяхме да получим по-много“. Ето това е най-слабата черта на българина. И СДС искаше всичко и завинаги, и получи май че нищо завинаги.

– Какви хора създадохте този Съюз на демократичните сили?

– Някои хора влякоха в СДС и в Парламента само за да си върнат личния имот. Един депутат от моя край ми каза: „Мен не ме интересува твоята конституция! Аз искам да си върна лозето!“ „Абе, колко ти е лозето?“ – питам го. „Три декара лозе!“ За три декара лозе той беше станал депутат! Ами Петър Берон пък, който няма други лични качества освен маниачта му да бъде министър-председател. Той беше един маниак. И всички му го казвахме под някаква форма, само той не можеше да се усети. А после изведнъж се появи и досието му. И какво му е виното Желев за елиминирането му? Нали го виждате – днес е с националистите, а направил революцията, защото е бил журналист и е знаел каква е ролята на печата. Първият му закон е „С какво да се започне? С вестник!“ И няма грешка в тази ленинска постановка. Нали ги виждахме нашите лидери как се държат? Ще искаш ти полицията пред телевизията да ти козирува! Ама много ми се обади и каза: „Абе, прочетох го, така е, май че сме такива!“ Само той, а

другите... Ами те повечето бяха нечетици хора. То и аз съм от село, ама четях. Бях едно дете, преди мен се имал сестричка, но тя е починала. Така че над мен малко трепереха родителите ми. Майка ми и баща ми нямаха време за мен, защото татко по цял ден си работеше в дърводелската работилница, майка ми гледаше стотина декари ниви. Мен ме възпитаха всъщност трудолюбиво им и книгите. Без никой да ми казва, аз разбрах, че

не знаеш какъв е смисълът на телевизията. Така че нашата интелигенция не беше подготвена за Десети ноември и опозицията ни беше слаба.

– Кога беше фаталната й слабост?

– За да има силна опозиция, тя трябва да има силна икономическа поддръжка. А освен това никой от нас не беше икономически независим. Един прост пример. Работи човек в учреждение. Вижда слабостите на началника си. Но знае, че ако се обади открито, веднага ще бъде изхвърлен. Ако той няма резервни изходи за друга работа или пък няма дом зад гръба си, който ще поеме издръжката му, този човек ще бъде най-кроткият чиновник. Лори да сме го възникнали като войнстваш рицар или Дон Кихот, той в края на краищата ще си трае. Грѳва да е съвсем луд, да не му работи инстинктът за самозащита, за да се намеси. Всеки, който се опълчи срещу системата, имаше само един вариант – затвор или лагера. Вече нямаме бащини ниви, за да се върнеш на село и да започнеш работ живот. Оставаш без работа и умираш от глад. Ето така съзнателно беше подсечена икономическата база на опозицията. Това още Ленин го е измислил и на това се дължи дълголетието на комунизма. А в другите страни като Чехия, Унгария, Полша бяха си установили 20-30 % частна собственост. (Още през 1980 година, когато в Полша започна движението на „Солидарност“, аз се питам: „Абе, откъде живеят тези опозиционери? Преследват ги, без работа са

– как се издържат?“ Ами това са онези проценти независими производители, които си имаха стопанства, имоти и роднини, които можеха да хранят едно опозиционно гърло. А освен това пет милиона поляци живееха в Канада и САЩ и с колет и с пари закрѳиха опозицията си. Ами погледнете и в тефтерчето на Левски – главната му грижа е събиране на пари за делото, за борбата! А у нас нямаше такава неща и затова Десети ноември завари една шела „книжни тигри“. Но ето например и Желю Желев, в най-тежките му години, когато са го уволнявали и е бил принуден да живее на село – кой го издържа? Тъстът му.

– Президентът можеше ли да спре разпадането на опозицията?

– Ами прочетете сега стенограмата от така наречените Боянски ливади! Много обидени имаше тогава, все пишеха, че президентът свалил този, свалил онзи! Нищо подобно! Президентът просто ги предупреди за последно, че СДС не трябва да сваля властта. Взели са я законно, чрез избори. Можеш да сменяш десет кабинета, докато си на власт, и вътре прави трансформации. Промежния, за да запазиш – това е лозунгът на католицизма. А те не променяха нищо и четири безсмислени вота на доверие проведоха, за да запазят главата на Филип Димитров. И накрая загубиха и главата, и властта. И предизвиканите от тях миналата година избори пак бяха глупост на глупостите. Чак тази година в края трябваше да правим избори. Досега можеше да я управляват поне пет кабинета. Но не послуша оня човек Желев, който единствен от тях може да прави анализи. Още в началото, като слушах ръководителите на малките партии в СДС, разбрах, че никой от тях не умее да анализира. Само „малкият човек от Веселиново“ правеше изводи за бъдещето и анализираше. Това го усетих още като четох книгата му „Фашизъмът“. Четох я в рѳкопис, Радой Ралин я разнасяше. Абе, аз не съм чул един Каракачанов, един Петко Симеонов, един Стефан Савов да правят анализи на ситуацията! Антикомунизъм, та антикомунизъм. Ами нали трябва да викаш и „про“ нещо! С „анти“ нищо няма да изградим!

– Разчитате ли на Иван Костов?

– Ами, не, за мен тази формация СДС вече е приключила! Там не остана един нормално мислещ човек! И на Иван Костов вече нямам доверие, защото той си остана „книжен тигър“. Не биваше да допуска това разшепване на партиите, тази вътрешновластвена борба. Аз съм пчелар и знам, че най-лошото състояние на кошера е роенето. Отделят си групичка, правят си сами нова царица, драсват навън, правят си нови кошери и старият се разпада. Това първо е признак на бедността, на глад и затова печелите търсят нови кошери. Но причината е в застаряло ръководство на кошера.

– Как се промени отношението на българина към предприемчив човек?

– Българинът винаги се пита за произхода на парите за забогатяване. А как се забогатява в България? Най-напред от една богата зестра, после от наследство и на трето място идва от труда. На четвърто място е спекулата, черната борса, битаката. На времето за признак на разсипничество се смяташе дори ако някой си продаде нивата, за да започне друг занаят. Значи

дедите му събирали, трупаха, а той с лека ръка ги продава. Имахме един бакалин, който наследи от жена си ниви. Реши обаче да стане търговец. Продаде един декар, зареди магазин си със стока. Обаче пък прѳстите му редки, ангелът му слаб – като влезе млада купувачка, той й вика: „Айде, вземи си, пък друг път ще ми платиш!“ И като тегли накрая чертата, търговията му на червено. Продаде и втори декар, пак на червено излезе, и така, докато стопи имота. И стана за смѳх на цялото село. Но пък на друг мой съселнянин, който ставаше сутрин в 3 часа за нивата, купуваше кон след кон и работеше с два впряга, накрая си построи и голяма къща, никой в селото не му завиждаше, защото пред очите на всички с труда си той спечели тези пари. А сега мъглата е голяма. Изчезна онзи народен контрол на махалата, в която всичко се виждаше и се знаеше кой какъв е.

– А Вие знаете ли какво ни чака утре?

– Периодът, в който сме сега, е най-страшният в 1300-годишната история на България. Никога за толкова късо време не е ставало толкова стрѳвно разпределение на собствеността. И накрая, като се разредели и като се създаде една средна класа, тя ще излъчи демократични, либерално настроени ръководители. Но тази средна класа ще произлезе от червените. Така БСП ще си подготви опозицията сама и в това ни е единствената ни надежда. Отрицанието на отрицанието. БСП постепенно ще си създаде и своя родна интелигенция, която ще се обърне срещу тях. Е, моето поколение няма да го дочака това време.

Дарина ПЕНКОВА